

šani zbor dr. Antona Schwaba na Ivana N. Resmana besede »Zdaj sam le sem zahajam«. Emil Adamič podaje »Spominski list«, lahko skladbo za klavir, Jos. Vedral pa »Slovanško koračnico« na motiv slovaške narodne »Slovan jsem a Slovan budu«, klavirsko skladbo, ki jo dičita dobra volja in pa dobro znanje. Le prav dobrim organistom je namenjena Hinka Druzovića »Tuga« za orgle z obligatnim pedalom. Fuga je štiriglasna, tema ji je kratek in zanimiv, javljajoč se v drugem delu fuge v zavrjnjeni obliki. Fuga je korektno izvršena in je v čast skladatelju.

Dr. Vladimir Foerster.

Upodabljajoča umetnost

II. slovenska umetniška razstava v Ljubljani se je slovesno otvorila dne 20. septembra v tukajšnjem »Narodnem domu«. V imenu »slovenskega umetniškega društva«, ki je priredilo razstavo, je izpregovoril podpredsednik dr. M. Zarnik uvodne besede, v katerih je primerno označil pomen slovenske umetniške razstave. Pred dvema letoma, rekel je govornik, je bila v Ljubljani I. slov. umetniška razstava, na kateri so slovenski umetniki prvikrat skupno in javno nastopili kot poseben, za narodno kulturo važen stan. Pesimisti so prorokovali, da je ta razstava pač samo svetel meteor, ki ugasne. Toda čez dve leti imamo drugo umetniško razstavo, ki priča o napredku. Slovenci potrošimo svoje najboljše moči v boju za obstanek. Z velikim kapitalom in s svetovno politiko ne moremo imponirati pred drugimi, večjimi narodi, pač pa lahko pokažemo svojo duševno moč na kulturnem in umetniškem polju, saj tudi Norvežanov in Dancev ni veliko, in vendar spadajo med najkulturnejše narode. To sicer resnično trditev moramo popolniti samo toliko, da je naš položaj nekoliko drugačen, nego je položaj Norvežanov in Dancev. Mi Slovenci se moramo vselej smatrati za del slovanstva. Ako se postavimo na občnoslovansko stališče in ne poudarjamo preveč svoje posebne narodnosti, potem lahko rečemo, da imamo tudi mi Slovenci z drugimi Slovani vred umetnike svetovnega imena; kajti vsi umetniki drugih Slovanov so dosledno tudi naši in mi se smemo z Vereščaginom, Rjepinom, Bukovcem, Brožikom, Siemiradzkim, Ajvazovskim in Antokolskim ravno tako ponašati, kakor se ponašajo s temi umetniki njih ožji, najbližji rojaki . . .

Kakor prva tako priča tudi II. slov. umetniška razstava, da tudi Slovenci napredujemo na umetniškem polju. Vobče smemo reči, da je II. umetniška razstava zrelejša, dovršenejša. Umetniki razstavljalci so skoro isti kakor pred dvema letoma, a isti umetniki so napredovali v marsičem! Ker katalog danes, ko pišem te vrste, še ni dotiskan in ker še niso doposlali vsi umetniki obljubljenih umotvorov, se ne mislim pečati s posameznimi razstavljalci, samo par splošnih opazk naj izrazim!

Kdor si ogleda razstavo le površno, vidi, da prevladujeta na njej posebno dva žanra upodabljajoče umetnosti: pokrajina in portret. Pokrajin je letos absolutno in relativno več, nego jih je bilo pred dvema letoma. Vobče so tudi boljše nego na prvi razstavi. Vse so komponirane v moderni tehniki. Perspektiva in razsvetljava je pri nekaterih jako dobra. Imenujmo samo št.: 75, 74, 38,

10 ali 4. Take slike se pa seveda ne smejo gledati od blizu, nego normalno oko mora biti oddaljeno od slik najmanj 15 korakov. Tudi portret je dobro zastopan, in to ne samo slikani, nego tudi plastični portret. Žanrov v ožjem pomenu je malo. Več je aktov.

Kakor sem rekel, danes, tretji dan po otvoritvi, še razstava ni kompletna in zato se ne smemo prenačljati s sodbo. Kdor pa je že videl drugod umetniške razstave in se je navadil primerjati, poreče, da je na naši razstavi mnogo resnične umetnosti, mnogo genialnih stvari, mnogo pristne lepote, ki jo more ustvariti samo umetnik po božji volji . . .

Želimo, da bi se v bodoče umetniške razstave prirejale redovito vsako leto. In kadar napoči dan III. umetniške razstave, upamo, da najdemo na tej III. in na prihodnjih razstavah tudi nekoliko — širjega umetniškega obzorja. Kaj hočemo reči? Vemo, da v umetnosti in tudi v upodablajoči umetnosti — ni glavna stvar kaj, nego tudi kako. To je stara pesem. Toda tudi »kaj« je važen, le priznajmo, da je važen! Oblika in vsebina sta enako važni!

Ali se ne zdi kakemu umetniku samemu, da so n. pr. pokrajinske slike s samim drevjem že nekoliko monotonske? Kdaj pojdejo naši umetniki k morju, k našemu morju, ki poljublja tudi slovenske obali? Kdaj bodemo videli na naših razstavah pomorskih in obmorskih slik? Kdaj dobimo slovenskega Ajvazovskega? . . . Kdaj bodemo videli na razstavi kako veliko platno iz naše slovenske zgodovine? Ali nikogar ne miče »Stara pravda« in slovenska reformacija? Da se dasta združiti zanimiva snov in umetniška koncepcija, to potrjujejo slavna imena slavnih slikarjev: Rjepina, Matejka, Siemiradzkega, Brožika in dr. Želimo narodnih snovi, želimo, da postane naša umetnost narodna v višjem pomenu besede. Prepričani smo, da imajo sedanji naši umetniki moči v sebi, da stopijo v širji svet, da nam podado večjih perspektiv.

*

II. slovenska umetniška razstava je najlepši plod letošnje jeseni in zato vredna, da si jo ogleda vsak Slovenec, komur Ljubljana ni preoddaljena, in kdor čuti sploh potrebo, uživati umetniško lepoto. Vsaka hrupna reklama bi omadeževala svetost umetniške Muze. Nihče se ne more priganjati k duševnim užitkom.

Umetniki in umetnice, ki so zastopani na letošnji razstavi, so sledeči: Berneker, Grohar, Gvaiz, Jakopič, Jama, Kastl, Klein, Klemenčič, Kobilca, Levičnik, Mirt, Mís, Raders, Rojc, Strnén, Vavpotič, Vesel, Zajc, Žabota in Žmitek. A. A.

Med revijami

Русскій Вѣстникъ (Russkij Vjestnik) prinaša v svoji avgustovi številki konec Haruzinovega članka: »Nacionalnaja evolucija Slovincsev«. G. Haruzin govori najprej o razvoju našega časopisja, in začenja z »Novicami«. Primerilo se mu je več pomot. »Dunajskega Zvona« ni izdajal Levstik, katerega je prekrstil v Levatika (!), nego Stritar. »Popotnik« pa ne pomenja »putevoditelja«, nego putešestvennika. Jako mu imponuje »Mohorska družba«. Da